

Macedonija

ili

 glas roba.

Napisao

Georgij I. Kapčev.

II. Izdanje.

ZAGREB

TISAK ANTUNA SCHOLZA

1898.

Bugarskoj braći u Macedoniji.

Na svijetu ima dosta zla, al nema,
Što muči vas, o braćo bugarska
U starodrevnoj Macedoniji!
Pa vam da pjevam? O, ne mogu, ne,
Jer sva mi pjesma slieva se u suze!
I kroz te suze vidim more krvi,
Što proliše ju biedni, nepoznati
Junaci vaši za krst, za slobodu.
Al na tom moru divna ladja plovi,
Zakrvavljenim suncem obasjana, —
To nada je u bolju vam budućnost.
Na katarki joj častni krst se ljeska,
A na njem piše: In hoc signo vinces!
Pod tim je znakom pao Karadža
I Hristo Botev, Hadži Dimitar
I Vasilj Levski, al i Bugarska
Pod tim se znakom diže iz svog groba.
Da, pod tim znakom i ti ćeš pobijedit,
O moja biedna macedonska rajo,
Kad sva se sdruže djeca slavenska,
Da opet bljesne sveti, sjajni krst
Na Sofiji u bielom Carigradu,
Da Vardar opet slobodno zašumi
U starodrevnoj Macedoniji ;
I kad se slože braća na Balkanu,
Da budu svoja na sve vieke. Amen!

U Zagrebu, 15. rujna 1898.

Dr. August Harambašić.

I.

Još nijesmo duševno spokojni, kada pišemo ove redke, a to je posljedica neposrednoga našega motrenja groznih prizora, koji su pred našim očima izvadjale turske vlasti u zemaljskom raju, u Macedoniji, politički najnesrećnijoj sada zemlji. Prirodne krasote ove zemlje kao da su naročito za to stvorene, da budu umišljena utjeha mučenicima macedonskim, petstoljetnim robovima Turcima, za neopisive nevolje, što ih trpi dva milijuna kršćanskih stanovnika ovoga kraja.

Čitava zemlja Macedonija opustošena je i ograbljena; dovoljno su za to svjedočanstvo porušene gradske, a osobito seoske kuće, u kojima živu čovječja bića, gola izmoždena lica, željna i potrebna kruha!

U bitolskom vilajetu (kraju) umiru godišnje stotine ljudi od glada!

Svake godine zareda po Macedoniji više od tri stototine razbojničkih četa, da prave nasilja, da grabe, da obeščaućuju nezaštićeno ropsko pučanstvo*.

Godišnje se događa do šest hiljada ubistava, a u nekima slučajevima najedan put — stotine, koja smo ubistva opisali u jednom proglassu, koji je ovdje priopćen, a izdan povodom viničkoga pokolja prošle godine. Za pravo u toj laži-evropskoj državi — Turskoj — pravosudja nema. Činovništvo je demoralizovano. Poli-

* Poglavice ovih četa ovi su: Hasan Čauš, Rasim, Zulko, Karabadžak i mn. dr.

cija sudjeluje u zlodjelima i nasiljama, što ih čine posebne čete, koje oblasti podupiru. O prosvjeti ne može biti govora, osim toliko, koliko to razumije jedan Turčin fanatik, kojemu je sva prosvjeta u koranu, njegovu evanđelju. Turska gospoduje nezaštićenoj raji samo silom noža i zlodjelâ. Načelo divide et impera (raskomadaj, pa vladaj), premda ne može podnijeti nikake kritike savremenoga gradjanina, — turske ga oblasti, koje izravno nadahnjuje sultan Hamid, — to načelo uporavljaju na svoj način. Nepravovjerni — kršćani — su za to, da se istrijebe. Evo primjera: 200.000 (dvije stotine tisuća) Armenaca bilo je poklano na izričnu zapovjed carigradskoga sultana i bačeno u more godine 1895, a 1897. god. pogubljeno je u Vinici (u Macedoniji) 500 duša. Tamnice su u toj Turskoj prenapunjene i sada nevinim čovječjim žrtvama. Na stotine ima zatvorenih u skopskoj (Skoplje), bitolskoj, adanskoj (Mala Azija), carigradskoj — i u drugim bezbrojnim grobnicama — turskim tamnicama, — a da i ne znaju ovi nesretnici za uzrok nesnosnom svomu teškomu životu.

Dosta su riječi pokojnoga već velikana Gladstonea, koji je proglasio sultana velikim ubojicom, — a da jasno označi politiku Turske kao države prema kršćanskomu u njoj naseljenomu pučanstvu, i da se zaključi, da je došla nužda političke smrti Turske kao države s gnjilim organizmom, a na njezinim razvalinama da se šagradi nov život podjarmljenomu ropskomu stanovništvu sa zavisti vrijednom sadašnjošću i sretnom čovječanskom i političkom budućnošću.

Neka budu nama, savremenim gradjanima, na srcu probiteci bezbrojnih čovječjih žrtava, koje su posljedica turske nesposobnosti za prosvjetu, napredak i bratsku

ljubav, pa da zajedničkim silama sagradimo sreću milijunima mučenikâ, turskih podanika, a to će biti najveće djelo, što možemo učiniti!

*

Ovdje mi izdajemo zajedno nekoliko članaka, izašlih u dnevniku »Obzoru« ove godine. Duh je i smjer tih članaka općenit: cijelj im je, da ocrtaju zbiljske nevolje, što ih trpi kršćansko pučanstvo u Turskoj, a posebice u Macedoniji, u domovini Ćirila i Metoda, opće slovjenjskih prosvjetitelja i učitelja, a ujedno da dokažu nesposobnost Turske, da dalje opstoji kao država; da je pogubna čovječjemu napretku; da je njezina politička smrt nužna.

U Zagrebu, 16. rujna 1898.

G. I. Kapčev.

Glas iz Macedonije.

Poštovani gospodine uredniče!

U ime izmučena i u agoniji živućega političkoga bugarskoga naroda u Macedoniji, toj domovini sv. Ćirila i Metoda, slovjenjskih prosvjetitelja i učitelja, blagodaramo Vam najprije na simpatijama i bratskoj ljubavi. Mislimo, da tumačimo osjećaje svih Macedonaca, kad Vam izričemo blagodarnost i priznanje za moralnu podršku i zauzimanje, što je dosele zasvjedočio »Obzor« prema našem, patničkom narodu. Ujedno Vas molimo, da otvorite stupce svoga lista za ovo nekoliko vrsta o Macedoniji, što ih napisasmo u velikoj moralnoj pečali na užasnu pogledu mučeništva, što ima da ga snosi slovjenjski narod u Macedoniji. Izvinite, što Vam pišemo bugarskim jezikom, koji nije ništa drugo nego dijalekt slavenskoga jezika, kojim su nas učili sv. slavenski učitelji Ćiril i Metod. — *Macedonski sinovi.*

* * *

Macedonija jest slavenski zemaljski raj, no ključići tomu raju nalaze se u rukama demona, turske carigradske uprave.

Macedonija se sada ukazuje kao jedan mrtav politički narod, komu organizam podgrizaju političke i vjerske